

Státní zkouška POL podle nové akreditace

Pro studenty, kteří nastoupili ke studiu v akademickém roce 2023/24 platí následující podoba státní závěrečné zkoušky. Ta se skládá ze dvou tematických okruhů:

1. První tematický okruh se zaměřuje na problematiku teoretických a metodologických aspektů výzkumu a obsahově navazuje na povinné předměty *Research Methods*, *Measuring Democracy and Democratic Quality* a *Teorie politických stran*.

2. Druhý tematický okruh se zaměřuje na problematiku komparativní analýzy s využitím případových studií. Obsahově navazuje na povinné předměty *Komparativní politologie*, *Politické instituce a modely vládnutí*, *Stranické systémy* a *Český parlament a parlamentarismus*. Tematické zaměření obou okruhů tak odpovídá obsahu příslušných kurzů a pro studenty je v rámci státní zkoušky závazná rovněž povinná, respektive doporučená literatura požadovaná v rámci výše uvedených povinných kurzů. Očekává se, že studenti prokáží své znalosti na konkrétních případových studiích, s nimiž se seznámili buď v rámci povinných kurzů, nebo při studiu v rámci povinně volitelných kurzů. Rozsah očekávaných znalostí musí odpovídat magisterské úrovni studia.

Seznam doporučené literatury (vychází primárně ze seznamů povinné četby v rámci povinných kurzů)

Komparativní politologie

- Calvert, P. *Comparative Politics: An Introduction*. New York and London: Harvester Wheatsheaf, 1993.
- Drulák, P., et al. *Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008.
- Filip, J., Z. Koudelka, J. Kroupa, J. Svatoň, V. Šimíček, and R. Vlčková. *Soudobé ústavní systémy*. Brno: Masarykova univerzita, 1996.
- Jakala, M., D. Kuzu, and M. Qvortrup. *Consociationalism and Power-Sharing in Europe: Arend Lijphart's Theory of Political Accommodation*. Cham: Springer International Publishing, 2017.
- Klokočka, V. *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
- Lijphart, A. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press, 2012.
- Rokkan, S., and P. Torsvik. *Mobilization, Center-Periphery Structures and Nation-Building: A Volume in Commemoration of Stein Rokkan*. Bergen: Universitetsforlaget, 1981.
- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- *The Oxford Handbook of Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006.

Kapitoly:

- Fairclough, N. "Critical Discourse Analysis." In *The Routledge Handbook of Discourse Analysis*, edited by J. P. Gee and M. Handford. London: Routledge, 2013.
- Novák, M. "Pojmový úvod do komparativní politologie." In *Úvod do studia politiky*, edited by M. Novák et al., 296-354. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Říchová, B. "Komparativní politologie." In *Úvod do studia politické vědy*, edited by L. Cabada and M. Kubát, 68-95. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.
- Říchová, B. "Komparativní metoda v politologii." In *Základní modely demokratických systémů*, edited by V. Dvořáková, 7-35. Praha: VŠE, 2008.

Odborné články:

- Blahož, J. "Ústava páté republiky a její tvůrce (K 100. výročí narození prezidenta Charlese de Gaulla)." *Právník*, no. 12 (1990): 1120-1128.
- Hooghe, L., and G. Marks. "Cleavage Theory Meets Europe's Crises: Lipset, Rokkan, and the Transnational Cleavage." *Journal of European Public Policy* 25, no. 1 (2018): 109-135.
- Kouba, K. "Využití Millových metod ve srovnávací politologii: metodologické předpoklady a problémy." *Acta Universitatis Palackianae Olomouensis, Facultas Philosophica, Politologica* 6 (2008): 107-136.

Politické instituce a modely vládnutí

- Broklová, E. *Československá demokracie: politický systém ČSR 1918-1938*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1992.
- Caramani, D. *The Nationalization of Politics: The Formation of National Electorates and Party Systems in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Chytilík, R., T. Lebeda, J. Šedo, and D. Čaloud. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009.
- Gerloch, A., J. Hřebejk, and V. Zoubek. *Ústavní systém České republiky*. Praha, 1999.
- Klimek, A. *Boj o Hrad (1 a 2)*. Praha: Panevropa, 1996.
- Klokočka, V. *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
- Müller, W. C., and K. Strom. *Coalition Governments in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Novák, M., and M. Brunclík, eds. *Postavení prezidentů v parlamentních a poloprezidentských režimech*. Praha: Dokořán, 2008.
- Olivová, V. *Dějiny první republiky*. Praha: Karolinum, 2000.
- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- Tavits, M. *Presidents with Prime Ministers: Do Direct Elections Matter?* Oxford: Oxford University Press, 2011.

Odborné články:

- Brunclík, M. "Konstruktivní vyslovení nedůvěry jako nástroj k posílení pozice vlády vůči parlamentu." *Středoevropské politické studie* 14, no. 4 (2012): 501-527.
- Casal Bértoa, F., K. Deegan-Krause, and T. Haughton. "The Volatility of Volatility: Measuring Change in Party Vote Shares." *Electoral Studies* 50 (2017): 142-156. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2017.09.007>.
- Coakley, J. "Úloha hlavy státu v současné politice." *Politologická revue* 1 (1998): 26-42.

- Duverger, M. "A New Political System Model: Semi-Presidential Government." *Journal of Political Research* 8 (1980): 165-187.
- Elgie, R. "The Classification of Democratic Regime Types: Conceptual Ambiguity and Contestable Assumptions." *European Journal of Political Research* 33 (1998): 219-238.
- Kopeček, L. "Opoziční smlouvy „za kopečky" II.: Byl pakt ČSSD a ODS z let 1998-2002 demokratickou deviací? (Druhá část)." *Středoevropské politické studie* 4 (2013): 284-299.
- Laver, M. "Models of Government Formation." *Annual Review of Political Science* 1, no. 1 (1998): 1–25. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.1>.
- Metcalf, L. "Measuring Presidential Power." *Comparative Political Studies* 33, no. 5 (2000): 660-685.
- Siaroff, A. "Comparative Presidencies: The Inadequacy of the Presidential, Semi-Presidential, and Parliamentary Distinction." *European Journal of Political Research* 42 (2003): 287-312.

Teorie Politických stran

- Duverger, M. *Politické strany*. Praha: Karolinum, 2016. Originally published as *Les partis politiques*. Paris: Armand Colin, 1951.
- Fiala, P., and M. Strmiska. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal, 1998 (2009).
- Katz, R. S., and W. J. Crotty, eds. *Handbook of Party Politics*. London: SAGE, 2006.
- Panebianco, A. *Political Parties: Organization and Power*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.

Český parlament a parlamentarismus

Knihy:

- Balík, S., V. Hloušek, J. Holzer, and J. Šedo. *Politický systém českých zemí 1848–1989*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2003.
- Balík, S., M. Pink, and P. Voda. *Parlament s lidskou tváří: Biografické aspekty české legislativní politiky*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury/Masarykova univerzita, 2019.
- Bobbio, N. *Pravice a levice: důvod a smysl rozdělení politické scény*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.
- Doubek, V., and M. Polášek. *Parlament v čase změny: Případové studie z vývoje českého a československého parlamentarismu*. Praha: Akropolis, 2011.
- Dvořák, P. *Jako jeden muž? Jednota hlasování poslanců v parlamentních demokraciích*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2017.
- Gjuričová, A., and T. Zahradníček. *Návrat parlamentu: Češi a Slováci ve Federálním shromáždění 1989–1992*. Praha: Argo, 2018.
- Hloušek, V., and V. Šimíček, eds. *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- Ihalainen, P., C. Ilie, and K. Palonen, eds. *Parliament and Parliamentarism: A Comparative History of a European Concept*. New York: Berghahn Books, 2016.
- Kopeček, L. *Éra nevinosti: Česká politika 1989–1997*. Brno: Barrister & Principal, 2010.

- Kaniok, P. *Národní parlamenty a evropská integrace: Kolektivní aktér politického systému EU?* Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2016.
- Kokeš, M. *Temná zákoutí legislativního procesu: Příprava vládních návrhů zákonů v ČR.* Praha: Leges, 2020.
- Kunc, J. *Stranické systémy v re/konstrukci.* Praha: SLON, 1999.
- Kysela, J. *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech.* Praha: Leges, 2016.
- Mansfeldová, Z., and L. Linek, eds. *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje.* Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009.
- Thomassen, J., ed. *Elections and Democracy: Representation and Accountability.* Oxford: Oxford University Press, 2014.
- Vodička, K., and L. Cabada. *Politický systém České republiky: Historie a současnost.* Praha: Portál, 2003.
- Wintr, J. *Česká parlamentní kultura.* Praha: Auditorium, 2010.
- Wintr, J. *Proměny parlamentní kultury.* Praha: Auditorium, 2021.
- Wintr, J., and M. Antoš. *Parlamenty: Funkce, kultura, procedury.* Praha: Leges, 2011.

Odborné články:

- Ishiyama, J. "Has Legislative Power Declined Globally?" *The Journal of Legislative Studies* (2022). <https://doi.org/10.1080/13572334.2022.2103288>.
- Jágr, D. "Parliamentary Research Services as Expert Resource of Lawmakers: The Czech Way." *The Journal of Legislative Studies* 28, no. 1 (2022): 93–121.
- Zbiral, R. "Návrhy zákonů v meziresortním připomínkovém řízení: Zásadní fáze legislativního procesu, nebo přehlídka malicherných podnětů?" *Časopis pro právní vědu a praxi* 29, no. 2 (2021): 261–289.

Research Methods

Knihy:

- Llaudet, E., and K. Imai. *Data Analysis for Social Science: A Friendly and Practical Introduction.* Princeton: Princeton University Press, 2022.
- Gerring, J., and D. Christenson. *Applied Social Science Methodology: An Introductory Guide.* Oxford: Oxford University Press, 2017.

Odborné články:

- Wickham, H. "Tidy Data." *Journal of Statistical Software* 59, no. 10 (2014).

Measuring Democracy and Democratic Quality

Odborné články:

- Bermeo, N. "On Democratic Backsliding." *Journal of Democracy* 27, no. 1 (2016): 5–19.
- Bermeo, N. "Questioning Backsliding." *Journal of Democracy* 33, no. 4 (2022): 155–159.

- Collier, D., and R. Adcock. "Democracy and Dichotomies: A Pragmatic Approach to Choices about Concepts." *Annual Review of Political Science* 2, no. 1 (1999): 537–565.
- Collier, D., and S. Levitsky. "Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research." *World Politics* 49, no. 3 (1997): 430–451.
- Giannone, D. "Political and Ideological Aspects in the Measurement of Democracy: The Freedom House Case." *Democratization* 17, no. 1 (2010): 68–97.
- Graziano, P., and M. Quaranta. "Studying Democracy in Europe: Conceptualization, Measurement and Indices." *Government and Opposition* 59, no. 2 (2024): 605–631.
- Knutsen, C. H., K. L. Marquardt, B. Seim, M. Coppedge, A. B. Edgell, J. Medzihorsky, ... and S. I. Lindberg. "Conceptual and Measurement Issues in Assessing Democratic Backsliding." *PS: Political Science & Politics* (2023): 1–16.
- Little, A. T., and A. Meng. "Measuring Democratic Backsliding." *PS: Political Science & Politics* (2023): 1–13.
- Merkel, W. "Embedded and Defective Democracies." *Democratization* 11, no. 5 (2004): 33–58.
- Munck, G. L. "What Is Democracy? A Reconceptualization of the Quality of Democracy." *Democratization* 23, no. 1 (2016): 1–26.
- Schedler, A. "What Is Democratic Consolidation?" *Journal of Democracy* 9, no. 2 (1998): 91–107.
- Schneider, C. Q., and P. C. Schmitter. "Liberalization, Transition, and Consolidation: Measuring the Components of Democratization." *Democratization* 11, no. 5 (2004): 59–90.
- Teorell, J., M. Coppedge, S. Lindberg, and S. E. Skaaning. "Measuring Polyarchy across the Globe, 1900–2017." *Studies in Comparative International Development* 54, no. 1 (2019): 71–95.

Stranické Systémy

Odborné články:

- Hooghe, Liesbet, and Gary Marks. "Cleavage Theory Meets Europe's Crises: Lipset, Rokkan, and the Transnational Cleavage." *Journal of European Public Policy* 25, no. 1 (2018): 109–135.
- Lebeda, Tomáš. "Hlavní Proměnné Proporčních Volebních Systémů." *Sociologický časopis* 37, no. 4 (2001): 425–448.
- Lebeda, Tomáš. "Komunální Volby Klamou: Krátké Zastavení nad Problematickými Aspekty Volebního Systému pro Obecní Zastupitelstva." *Acta Politologica* 1, no. 3 (2009): 332–343.
- Linek, Lukáš. "Čistá a Celková Volební Volatilita v Česku v Letech 1990–2013: Stejný Koncept, Odlišná Měření a Podobné Závěry?" *Acta Politologica* 6, no. 1 (2014): 24–38.
- Lybeck, Johan A. "Research Note: Is the Lipset-Rokkan Hypothesis Testable?" *Scandinavian Political Studies* 8, no. 1-2 (1985): 105–113.

Knihy a kapitoly:

- Chytilík, Roman, et al. *Volební Systémy*. Praha: Portál, 2009.
- Lipset, Seymour Martin, and Stein Rokkan. "Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments." In *Party Systems and Voter Alignments: Cross-National*

Perspectives, edited by Seymour Martin Lipset and Stein Rokkan, 1–64. New York: The Free Press, 1967. Abridged by Kenneth Janda.

- Novák, Miroslav, ed. *Strany, Volby a Demokracie: Od Duvergera k Sartorimu a Dále*. Praha: SLON, 2016. (selected chapters)

Seznam okruhů ke SZZk

Kvalitativní metody v politické vědě

Základní principy a přístupy kvalitativního výzkumu v politické vědě, případové studie, výběr případů, proces tracing, komparativní metody, výhody a omezení kvalitativních metod, validita a reliabilita kvalitativního výzkumu, problematika testování teorií v kvalitativním výzkumu.

Literatura

- Drulák, P., et al. *Jak zkoumat politiku: Kvalitativní metodologie v politologii a mezinárodních vztazích*. Praha: Portál, 2008.
- Gerring, J., and D. Christenson. *Applied Social Science Methodology: An Introductory Guide*. Oxford: Oxford University Press, 2017.

Kvantitativní metody v politické vědě

Základní principy kvantitativního výzkumu v politické vědě, sběr a analýza dat, deskriptivní a inferenční statistika, regresní analýza, experimenty a kvazi-experimenty, velká data a jejich využití v politické vědě, výhody a omezení kvantitativních metod, replikovatelnost a objektivita výzkumu.

Literatura

- Gerring, J., and D. Christenson. *Applied Social Science Methodology: An Introductory Guide*. Oxford: Oxford University Press, 2017.
- Llaudet, E., and K. Imai. *Data Analysis for Social Science: A Friendly and Practical Introduction*. Princeton: Princeton University Press, 2022.

Demokracie

Základní koncepty demokracie, její historický vývoj, teoretické přístupy k demokracii, liberální a neliberální demokracie, participativní a deliberativní demokracie, demokratické a autoritářské režimy, podmínky demokracie, výzvy a krizové momenty demokracie v současném světě.

Literatura

- Jakala, M., D. Kuzu, and M. Qvortrup. *Consociationalism and Power-Sharing in Europe: Arend Lijphart's Theory of Political Accommodation*. Cham: Springer International Publishing, 2017.
- Lijphart, A. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press, 2012.
- Rokkan, S., and P. Torsvik. *Mobilization, Center-Periphery Structures and Nation-Building: A Volume in Commemoration of Stein Rokkan*. Bergen: Universitetsforlaget, 1981.

- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- *The Oxford Handbook of Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Blahož, J. "Ústava páté republiky a její tvůrce (K 100. výročí narození prezidenta Charlese de Gaulla)." *Právník*, no. 12 (1990): 1120-1128.

Měření kvality demokracie

Hlavní přístupy k měření demokracie (Freedom House, Polity IV, V-Dem, Economist Intelligence Unit), indikátory kvality demokracie (volební proces, politická participace, právní stát, občanská práva), srovnávací analýza demokracie, metodologické problémy měření demokracie, demokratická eroze a její indikátory.

Literatura

- Bermeo, N. "On Democratic Backsliding." *Journal of Democracy* 27, no. 1 (2016): 5–19.
- Bermeo, N. "Questioning Backsliding." *Journal of Democracy* 33, no. 4 (2022): 155–159.
- Giannone, D. "Political and Ideological Aspects in the Measurement of Democracy: The Freedom House Case." *Democratization* 17, no. 1 (2010): 68–97.
- Graziano, P., and M. Quaranta. "Studying Democracy in Europe: Conceptualization, Measurement and Indices." *Government and Opposition* 59, no. 2 (2024): 605–631.
- Knutsen, C. H., K. L. Marquardt, B. Seim, M. Coppedge, A. B. Edgell, J. Medzihorsky, ... and S. I. Lindberg. "Conceptual and Measurement Issues in Assessing Democratic Backsliding." *PS: Political Science & Politics* (2023): 1–16.
- Little, A. T., and A. Meng. "Measuring Democratic Backsliding." *PS: Political Science & Politics* (2023): 1–13.
- Merkel, W. "Embedded and Defective Democracies." *Democratization* 11, no. 5 (2004): 33–58.
- Schneider, C. Q., and P. C. Schmitter. "Liberalization, Transition, and Consolidation: Measuring the Components of Democratization." *Democratization* 11, no. 5 (2004): 59–90.

Demokratická reprezentace

Teorie a modely politické reprezentace, zastupitelská versus přímá demokracie, role politických stran, zájmových skupin a občanské společnosti v reprezentaci, vztah mezi voliči a reprezentanty, mechanismy odpovědnosti a kontrola politických elit, problémy reprezentace menšin a marginalizovaných skupin.

Literatura

- Caramani, D. *The Nationalization of Politics: The Formation of National Electorates and Party Systems in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

- Jakala, M., D. Kuzu, and M. Qvortrup. *Consociationalism and Power-Sharing in Europe: Arend Lijphart's Theory of Political Accommodation*. Cham: Springer International Publishing, 2017.
- Lijphart, A. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press, 2012.
- Müller, W. C., and K. Strom. *Coalition Governments in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Teorell, J., M. Coppedge, S. Lindberg, and S. E. Skaaning. "Measuring Polyarchy across the Globe, 1900–2017." *Studies in Comparative International Development* 54, no. 1 (2019): 71–95.
- Thomassen, J., ed. *Elections and Democracy: Representation and Accountability*. Oxford: Oxford University Press, 2014.

Politická strana

Definice a funkce politických stran, historický vývoj politických stran, typologie stran (catch-all party, kartelové strany, masové strany), stranické systémy a jejich dynamika, vnitrostranická demokracie, role ideologie v politických stranách, výzvy pro tradiční strany v době populismu a digitalizace politiky.

Literatura

- Duverger, M. *Politické strany*. Praha: Karolinum, 2016. Originally published as *Les partis politiques*. Paris: Armand Colin, 1951.
- Fiala, P., and M. Strmiska. *Teorie politických stran*. Brno: Barrister & Principal, 1998 (2009).
- Katz, R. S., and W. J. Crotty, eds. *Handbook of Party Politics*. London: SAGE, 2006.
- Panebianco, A. *Political Parties: Organization and Power*. Cambridge: Cambridge University Press, 1988.
- Bolleyer, N., New party organization in Western Europe: Of party hierarchies, stratarchies and federations. *Party Politics*, 2012, 18(3), s. 315-336
- Harmel, R., Janda, K., An Integrated Theory of Party Goals and Party Change. *Journal of Theoretical Politics*, 1994, 6(3), s. 259-287
- Hooghe, E. A. E. B., Marks, G. W., Nelson, M., Edwards, E., "Party competition and European integration in east and west: Different structure, same causality". *Comparative Political Studies*, 2006, 39(2), 155-175.
- Ignazi, P., The four knights of intra-party democracy: A rescue for party delegitimation. *Party Politics*, 2020, 26(1), s. 9-20
- Katz, R.S., Mair, P. The Evolution of Party Organizations in Europe: The Three Faces of Party Organization, *The American Review of Politics*, 1993, Vol. 14, Winter, s. 593-617.
- Mair, Peter, Mudde, Cas. The party family and its study, *Annual review of political science*, 1998, 1, s. 211-229
- Mudde, Cas, Rovira Kaltwasser, Cristobal. Studying Populism in Comparative Perspective: Reflections on the Contemporary and Future Research Agenda. *Comparative Political Studies*, 2018, 51(13), s. 1667-1693.
- Wolinetz, Steven B., Beyond the Catch-All Party: Approaches to the Study of Parties and Party Organization in Contemporary Democracies, in Richard Gunther, José Ramón

Montero, and Juan J. Linz (eds), *Political Parties: Old Concepts and New Challenges*, Oxford University Press: (Oxford, 2002, s. 136-165)

- Zulianello Mattia. Varieties of Populist Parties and Party Systems in Europe: From State-of-the-Art to the Application of a Novel Classification Scheme to 66 Parties in 33 Countries. *Government and Opposition*. 2020; 55(2), s. 327-347.

Komparativní metoda v politologii

Základní principy a přístupy komparativní metody, význam srovnávacího výzkumu v politologii, typy srovnání (case-oriented, variable-oriented), Most-Similar a Most-Different Systems Design, výběr případů a jeho metodologické výzvy, komparativní analýza politických režimů, institucí a veřejných politik.

Literatura

- Calvert, P. *Comparative Politics: An Introduction*. New York and London: Harvester Wheatsheaf, 1993.
- Filip, J., Z. Koudelka, J. Kroupa, J. Svatoň, V. Šimíček, and R. Vlčková. *Soudobé ústavní systémy*. Brno: Masarykova univerzita, 1996.
- Klokočka, V. *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
- Kouba, K. "Využití Millových metod ve srovnávací politologii: metodologické předpoklady a problémy." *Acta Universitatis Palackianae Olomouensis, Facultas Philosophica, Politologica* 6 (2008): 107-136.
- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- *The Oxford Handbook of Comparative Institutional Analysis*. Oxford: Oxford University Press, 2010.
- *The Oxford Handbook of Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Novák, M. "Pojmový úvod do komparativní politologie." In *Úvod do studia politiky*, edited by M. Novák et al., 296-354. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2011.
- Říchová, B. "Komparativní politologie." In *Úvod do studia politické vědy*, edited by L. Cabada and M. Kubát, 68-95. Plzeň: Aleš Čeněk, 2007.
- Říchová, B. "Komparativní metoda v politologii." In *Základní modely demokratických systémů*, edited by V. Dvořáková, 7-35. Praha: VŠE, 2008.

Politický systém

Definice a základní komponenty politického systému, teorie politických systémů (David Easton, Gabriel Almond), vztah mezi institucemi a aktéry, stabilita a změna politických systémů, demokratické a autoritářské systémy, vliv globalizace na politické systémy, výzvy současných politických systémů.

Literatura

- *The Oxford Handbook of Comparative Politics*. Oxford: Oxford University Press, 2007.
- *The Oxford Handbook of Political Institutions*. Oxford: Oxford University Press, 2006.
- Říchová, B. *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál, 2014.

Empirické teorie demokracie

Základní přístupy k empirickému studiu demokracie, měření a klasifikace demokratických režimů, teorie konsolidace demokracie, faktory ovlivňující demokratizaci a její udržitelnost, konkurenční autokracie a hybridní režimy, význam institucí a politické kultury pro stabilitu demokracie, empirické modely demokratického vývoje (Lipsetova hypotéza modernizace, Dahlova polyarchie), vztah mezi ekonomikou a demokracií, demokratická eroze a její indikátory, srovnávací studie demokratických a autoritářských režimů.

Literatura

- Collier, D., and R. Adcock. "Democracy and Dichotomies: A Pragmatic Approach to Choices about Concepts." *Annual Review of Political Science* 2, no. 1 (1999): 537–565.
- Collier, D., and S. Levitsky. "Democracy with Adjectives: Conceptual Innovation in Comparative Research." *World Politics* 49, no. 3 (1997): 430–451.
- Munck, G. L. "What Is Democracy? A Reconceptualization of the Quality of Democracy." *Democratization* 23, no. 1 (2016): 1–26.
- Říchová, B. *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál, 2014.
- Schedler, A. "What Is Democratic Consolidation?" *Journal of Democracy* 9, no. 2 (1998): 91–107.
- Teorell, J., M. Coppedge, S. Lindberg, and S. E. Skaaning. "Measuring Polyarchy across the Globe, 1900–2017." *Studies in Comparative International Development* 54, no. 1 (2019): 71–95

Stranický systém

Typologie stranických systémů (Duverger, Blondel, Sartori, Mair), faktory ovlivňující podobu stranických systémů, multipartismus a bipartismus, fragmentace a polarizace stranických systémů, vztah mezi volebními systémy a stranickými systémy, stabilita a změny stranických systémů, vliv nových forem politických hnutí na stranické systémy.

Literatura:

- Liesbet Hooghe & Gary Marks (2018) Cleavage theory meets Europe's crises: Lipset, Rokkan, and the transnational cleavage, *Journal of European Public Policy*, 25:1, 109-135.
- Linek, Lukáš. "Čistá a Celková Volební Volatilita v Česku v letech 1990–2013: Stejný Koncept, Odlišná Měření a Podobné Závěry?" *Acta Politologica* 6, no. 1 (2014): 24–38.
- Novák, Miroslav, ed. *Strany, volby a demokracie: Od Duvergera k Sartorimu a dále*. Praha: SLON, 2016.

Volební systémy

Základní typologie volebních systémů (poměrné, většinové, smíšené), hlavní mechanismy volebních pravidel (volební formule, velikost volebních obvodů, volební prahy), dopady volebních systémů na stranickou soutěž a reprezentaci, efektivita a spravedlnost volebních systémů, Duvergerovy zákony a jejich aplikace, volební inženýrství a reforma volebních systémů, vliv volebních systémů na stabilitu vlád a politickou odpovědnost.

Literatura:

- Chytilík, Roman, et al. *Volební systémy*. Portál. 2009.
- Lebeda, Tomáš. "Hlavní proměnné proporčních volebních systémů." *Sociologický časopis* 37, no. 4 (2001): 425–448.
- Novák, Miroslav, ed. *Strany, volby a demokracie: Od Duvergera k Sartorimu a dále*. Praha: SLON, 2016.

Parlamentarismus

Definice a charakteristiky parlamentního systému, vztah mezi legislativou a exekutivou, role premiéra a vlády, důvěra a odpovědnost vlády vůči parlamentu, jednokomorové a dvoukomorové systémy, výhody a nevýhody parlamentarismu oproti prezidencialismu, případové studie parlamentních systémů ve světě.

Literatura

- Bobbio, N. *Pravice a levice: důvod a smysl rozdělení politické scény*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003.
- Dvořák, P. *Jako jeden muž? Jednota hlasování poslanců v parlamentních demokraciích*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2017.
- Ihalainen, P., C. Ilie, and K. Palonen, eds. *Parliament and Parliamentarism: A Comparative History of a European Concept*. New York: Berghahn Books, 2016.
- Kaniok, P. *Národní parlamenty a evropská integrace: Kolektivní aktér politického systému EU?* Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2016.
- Kunc, J. *Stranické systémy v re/konstrukci*. Praha: SLON, 1999.
- Wintr, J. *Proměny parlamentní kultury*. Praha: Auditorium, 2021.
- Wintr, J., and M. Antoš. *Parlamenty: Funkce, kultura, procedury*. Praha: Leges, 2011.
- Ishiyama, J. "Has Legislative Power Declined Globally?" *The Journal of Legislative Studies* (2022). <https://doi.org/10.1080/13572334.2022.2103288>.
- Jágr, D. "Parliamentary Research Services as Expert Resource of Lawmakers: The Czech Way." *The Journal of Legislative Studies* 28, no. 1 (2022): 93–121.
- Zbírál, R. "Návrhy zákonů v meziresortním připomínkovém řízení: Zásadní fáze legislativního procesu, nebo přehledka malicherných podnětů?" *Časopis pro právní vědu a praxi* 29, no. 2 (2021): 261–289.

Politické instituce

Teorie politických institucí formální a neformální instituce, role ústav, parlamentů, exekutivy a soudnictví v politickém systému, institucionální stabilita a změna, vliv institucí na politické chování.

Literatura

- Caramani, D. *The Nationalization of Politics: The Formation of National Electorates and Party Systems in Western Europe*. Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Chytilík, R., T. Lebeda, J. Šedo, and D. Čaloud. *Volební systémy*. Praha: Portál, 2009.
- Gerloch, A., J. Hřebejk, and V. Zoubek. *Ústavní systém České republiky*. Praha, 1999.
- Klimek, A. *Boj o Hrad (1 a 2)*. Praha: Panevropa, 1996.
- Klokočka, V. *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
- Müller, W. C., and K. Strom. *Coalition Governments in Western Europe*. Oxford: Oxford University Press, 2003.
- Novák, M., and M. Brunclík, eds. *Postavení prezidentů v parlamentních a poloprezidentských režimech*. Praha: Dokořán, 2008.

- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- Tavits, M. *Presidents with Prime Ministers: Do Direct Elections Matter?* Oxford: Oxford University Press, 2011.
- Brunclík, M. "Konstruktivní vyslovení nedůvěry jako nástroj k posílení pozice vlády vůči parlamentu." *Středoevropské politické studie* 14, no. 4 (2012): 501-527.
- Casal Bértoa, F., K. Deegan-Krause, and T. Haughton. "The Volatility of Volatility: Measuring Change in Party Vote Shares." *Electoral Studies* 50 (2017): 142–156. <https://doi.org/10.1016/j.electstud.2017.09.007>.
- Coakley, J. "Úloha hlavy státu v současné politice." *Politologická revue* 1 (1998): 26-42.

Modely vládnutí

Hlavní teoretické přístupy ke studiu vládnutí, rozdíly mezi vládnutím (governance) a vládou (government), modely liberální demokracie (Westminsterský a konsociační model), prezidentské, parlamentní a poloprezidentské systémy, majoritní a konsenzuální modely demokracie (Lijphart), pluralismus, korporativismus a neopluralismus, role neformálních aktérů

Literatura

- Duverger, M. "A New Political System Model: Semi-Presidential Government." *Journal of Political Research* 8 (1980): 165-187.
- Elgie, R. "The Classification of Democratic Regime Types: Conceptual Ambiguity and Contestable Assumptions." *European Journal of Political Research* 33 (1998): 219-238.
- Kopeček, L. "Opoziční smlouvy „za kopečky" II.: Byl pakt ČSSD a ODS z let 1998-2002 demokratickou deviací? (Druhá část)." *Středoevropské politické studie* 4 (2013): 284-299.
- Laver, M. "Models of Government Formation." *Annual Review of Political Science* 1, no. 1 (1998): 1–25. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.1.1.1>.
- Jakala, M., D. Kuzu, and M. Qvortrup. *Consociationalism and Power-Sharing in Europe: Arend Lijphart's Theory of Political Accommodation*. Cham: Springer International Publishing, 2017.
- Klokočka, V. *Ústavní systémy evropských států*. Praha: Linde, 2006.
- Lijphart, A. *Patterns of Democracy: Government Forms and Performance in Thirty-Six Countries*. New Haven: Yale University Press, 2012.
- Říchová, B. *Přehled moderních politologických teorií*. Praha: Portál, 2014.
- Siaroff, A. "Comparative Presidencies: The Inadequacy of the Presidential, Semi-Presidential, and Parliamentary Distinction." *European Journal of Political Research* 42 (2003): 287-312.

Politický systém České republiky

Ústavní základy politického systému ČR, charakteristika parlamentní demokracie, role prezidenta, vlády a parlamentu (Poslanecká sněmovna a Senát), volební systémy a jejich dopad na stranický systém, ústavní soudnictví a právní stát, decentralizace a územní samospráva, vztahy mezi výkonnou, zákonodárnou a soudní mocí, hlavní politické strany a dynamika politické soutěže, vývoj politického systému od roku 1989, vliv EU a mezinárodního prostředí na českou politiku.

Literatura

- Broklová, E. *Československá demokracie: politický systém ČSR 1918-1938*. Praha: Sociologické nakladatelství, 1992.
- Balík, S., V. Hloušek, J. Holzer, and J. Šedo. *Politický systém českých zemí 1848–1989*. Brno: Mezinárodní politologický ústav, 2003.
- Balík, S., M. Pink, and P. Voda. *Parlament s lidskou tváří: Biografické aspekty české legislativní politiky*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury/Masarykova univerzita, 2019.
- Doubek, V., and M. Polášek. *Parlament v čase změny: Případové studie z vývoje českého a československého parlamentarismu*. Praha: Akropolis, 2011.
- Gjuričová, A., and T. Zahradníček. *Návrat parlamentu: Češi a Slováci ve Federálním shromáždění 1989–1992*. Praha: Argo, 2018.
- Hloušek, V., and V. Šimíček, eds. *Výkonná moc v ústavním systému České republiky*. Brno: Masarykova univerzita, 2005.
- Kokeš, M. *Temná zákoutí legislativního procesu: Příprava vládních návrhů zákonů v ČR*. Praha: Leges, 2020.
- Kopeček, L. *Éra nevinosti: Česká politika 1989–1997*. Brno: Barrister & Principal, 2010.
- Kysela, J. *Dvacet let Senátu Parlamentu České republiky v souvislostech*. Praha: Leges, 2016.
- Mansfeldová, Z., and L. Linek, eds. *Český parlament ve druhé dekádě demokratického vývoje*. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2009.
- Vodička, K., and L. Cabada. *Politický systém České republiky: Historie a současnost*. Praha: Portál, 2003.
- Wintr, J. *Česká parlamentní kultura*. Praha: Auditorium, 2010.

Pravomoci prezidenta a role přímé volby

Ústavní postavení a pravomoci prezidenta v různých politických systémech (parlamentní, prezidentský, poloprezidentský model), přímá versus nepřímá volba prezidenta a jejich dopady na politický systém, pravomoci prezidenta v České republice podle Ústavy (jmenování vlády, veto zákonů, zahraniční politika, milosti a amnestie), vývoj prezidentských pravomocí po zavedení přímé volby, vztah prezidenta k vládě, parlamentu a Ústavnímu soudu, role prezidenta v krizových situacích, politizace prezidentského úřadu a jeho vliv na stabilitu politického systému.

Literatura:

- Novák, M., and M. Brunclík, eds. *Postavení prezidentů v parlamentních a poloprezidentských režimech*. Praha: Dokořán, 2008.
- Olivová, V. *Dějiny první republiky*. Praha: Karolinum, 2000.
- Sartori, G. *Srovnávací ústavní inženýrství: Zkoumání struktur, podnětů a výsledků*. Praha: SLON, 2001.
- Tavits, M. *Presidents with Prime Ministers: Do Direct Elections Matter?* Oxford: Oxford University Press, 2011.